

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-143.2019.16>
УДК 37.091.8:614.253.5

**Мхітарян Л. С., Манжуловський В. М.,
Плотніков Є. О., Петрюк С. Є.**

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СЕРЕДНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Сучасні тенденції суспільного розвитку України потребують переходу вищої медсестринської освіти до нової концепції підготовки майбутніх спеціалістів. Основою удосконалення є підвищення якості освіти, зростання соціального статусу медичних сестер, інтенсифікація наукових досліджень, використання міжнародного досвіду. Сфера професійної компетентності середніх медичних спеціалістів поступово розширюється, тому очевидна потреба вдосконалення підготовки медичних сестер відповідно до світового досвіду. Медсестринство повинно бути науковою спеціальністю, а медична сестра – високоякісним професіоналом з відмінними науковими знаннями і практичними навичками.

При реалізації проекту Erasmus + під назвою “Health Care Europe – HCEU” (“Європа медична”) визначали рівні компетентності, які досягаються середніми медпрацівниками після завершення навчання. При цьому медсестри, за їх оцінкою, лише частково набувають достатнього рівня/етапу розвитку окремих компетентностей. Має місце дисбаланс оцінки опитуваних між отриманими знаннями та вміннями і навичками, що потребує поліпшення ефективності навчального процесу при підготовці медичних працівників. Визначені низькі рівні готовності молодих фахівців з таких наскрізних галузей компетентностей як моніторинг, документування, забезпечення якості медичних послуг; комунікації та співпраці з іншими медичними працівниками, з пацієнтами; етична, міжкультурна, правова компетентності; постійний професійний розвиток. Отримані результати дали можливість чіткого визначення пріоритетних напрямків підготовки студентів-медиків для формування їх професійної компетентності.

Ключові слова: вища медсестринська освіта; професійна компетентність; рівні готовності; напрямки підготовки.

Сучасні тенденції суспільного розвитку України потребують переходу вищої медсестринської освіти до нової концепції підготовки майбутніх спеціалістів, підвищення рівня професіоналізму, удосконалення її якості, що вмотивовує процеси інтегрування, компетентності та індивідуальної культури медичного працівника. Ключовою парадигмою сучасної медичної освіти стає її орієнтація на особистість. Перед сучасною медичною освітою постало досить складне завдання: зберегти всі позитивні здобутки та досвід української медицини і збагатити його інноваційними досягненнями європейських освітніх медичних серед.

Європейський та вітчизняний досвід розвитку медсестринства підтверджує, що розбудова та реформування громадської охорони здоров'я держави не можливе без реформування одного із важливого його сегменту – медсестринської ланки, шляхом розвитку ступеневої медсестринської освіти.

Основою її удосконалення є підвищення якості освіти, створення умов, які забезпечуватимуть зростання соціального статусу медичних сестер,

інтенсифікації наукових досліджень, а також використання міжнародного досвіду з цього питання. Медсестринство повинно бути науковою спеціальністю, а медична сестра – високоякісним професіоналом з відмінними науковими знаннями і практичними навичками.

Як будь-який вид професійної діяльності, робота медичної сестри стала набувати специфічних рис, які поступово все більше відрізняють її від функцій суто “помічника лікаря”. Сучасне трактування ВООЗ сестринської справи містить у собі не лише визначення її місця і завдань у системі охорони здоров'я, а й чітко окреслює коло функціональних обов'язків. Сестринська справа – це складова частина системи охорони здоров'я, яка спрямована на вирішення проблем індивідуального та громадського здоров'я населення в мінливих умовах навколишнього середовища. Сестринська справа поєднує в собі діяльність щодо зміцнення здоров'я, профілактики захворювань, надання психосоціальної допомоги особам, які мають фізичні та психічні захворювання, а також непрацездатним усіх вікових груп. Постійна присутність сестри і її контакт з пацієнтом роблять сестру основною ланкою між пацієнтом і зовнішнім світом.

На сучасному етапі в Україні формуються умови для підвищення ефективності і значущості середнього медичного персоналу в наданні медичної допомоги всім верствам населення, які її потребують. Для досягнення мети пропонується реалізація цілого ряду заходів, одним з яких є удосконалення системи підготовки і підвищення кваліфікації, атестації середнього медичного персоналу та її відповідність міжнародним стандартам. Дуже важливим є створення наукового простору для молодших медичних спеціалістів [1].

Метою роботи є визначення пріоритетних напрямків підвищення рівнів професійної компетентності майбутніх фахівців з медсестринства.

Сьогодні в час стрімкого розвитку медичної галузі, підвищуються вимоги до професійності та фахових знань медичних сестер. З розвитком медичної науки постійно розвивається і зростає роль медичної сестри, значення її діяльності. Для догляду за хворими вона повинна володіти все більш складними фундаментальними, медичними, а також технічними знаннями і навичками. Кожній медсестрі необхідно ретельно вивчати саму себе, особливості своєї особистості, власний стиль роботи, щоб знати, як вона впливає на хворого. Кожна медсестра повинна пройти довгий шлях самопізнання і самовиховання. Аналіз діяльності медичної сестри свідчить про те, що вона повинна бути передусім всебічно розвиненою особистістю і мати високі моральні якості, знати в чому полягає сутність психічних явищ, особливості прояву психіки у здорової і хворої людини, структуру особистості, умови її формування, психологічні основи спілкування. Медична сестра зобов'язана добре розбиратися в патологічних процесах, що відбуваються в організмі хворого, знати основи фізіології і анатомію людини, а також основні причини, симптоми і особливості профілактики захворювань, правила заповнення і ведення медичної документації, розумітися на застосуванні лікарських засобів, а також особливостях їх зберігання, додержуватись правил асептики і антисептики, основних принципів санітарної гігієни, протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичних закладах. Вагомість діяльності медичної сестри закладах охорони здоров'я є неоціненою.

Збільшення попиту на медичні послуги негативно відображаються на якості роботи медичних сестер та лікарів, через велике навантаження вони не в змозі

охопити і надати допомогу всім пацієнтам, які звертаються. За різними підрахунками дефіцит медичних сестер в Україні складає близько 100 тисяч (озвучено на міжнародному конгресі медсестер (2017 р.)). А в багатьох країнах світу велику частину медичних послуг надають саме медичні сестри із вищою освітою.

Як зазначає І. Радзієвська, О. Джулай, в умовах реформування системи охорони здоров'я в Україні медичні фахівці будуть працювати в лікувально-профілактичних закладах із різною організаційною структурою та завданнями різних рівнів складності. Сфера професійної компетентності середніх медичних спеціалістів поступово розширюється і передбачає все більше маніпуляцій, які раніше виконувалися лікарем. Медична освіта в Україні потребує реформування по суті – наближення до реальних потреб практичної охорони здоров'я, при навчанні медсестер-бакалаврів слід готувати їх до виконання у майбутньому управлінських і організаторських функцій [2].

Інтеграція України в Європейський освітній простір передбачає суттєву перебудову системи підготовки медичних працівників. Насамперед, це стосується підготовки медичних сестер, оскільки на сьогодні у нашій країні медичний працівник із середньою і вищою сестринською освітою ще не відповідає вимогам міжнародної конкурентоспроможності. Це, зокрема, зумовлено обмеженим соціальним статусом медичної сестри, хибною орієнтацією на медичну сестру лише як на виконавця вказівок і призначень лікаря, недостатнім використанням зарубіжного досвіду з підготовки фахівців з медсестринства [3]. У світовій медичній практиці професійні обов'язки і функції медичної сестри значно ширші, ніж ті, які передбачені вітчизняним законодавством.

На другій Європейській конференції ВООЗ з питань сестринської та акушерської справи за участю міністрів охорони здоров'я держав-членів Європейського регіону ВООЗ 15-17 червня 2000 року була підписана Мюнхенська декларація, у якій визначені заходи щодо:

- а) забезпечення участі медсестер і акушерок в процесі прийняття рішень на всіх рівнях розробки та реалізації політики охорони здоров'я;
- б) вирішення існуючих проблем, зокрема, в таких галузях, як кадрова політика, забезпечення рівних можливостей для чоловіків та жінок, підвищення статусу медсестер і акушерок при домінуючій ролі лікарів;
- в) забезпечення можливостей для службового зростання і створення відповідних фінансових стимулів;
- г) вдосконалення системи базової та неперервної професійної освіти і забезпечення доступу до вищої медсестринської та акушерської освіти;
- ґ) створення можливостей для спільного навчання медсестер, акушерок та лікарів на до- та післядипломному рівнях освіти для забезпечення їх більш тісної співпраці та міждисциплінарної взаємодії з метою покращення якості надання медичної допомоги;
- д) підтримки наукових досліджень та поширення інформації з метою розвитку знань і бази фактичних даних з сестринської та акушерської практики;
- е) пошук можливостей для створення і підтримки програм і служб надання сестринської та акушерської допомоги, орієнтованої на проблеми сім'ї, включаючи, де це доречно, реалізацію концепції медичної сестри сімейної медицини;
- є) посилення ролі медичних сестер і акушерок в таких галузях, як суспільна охорона здоров'я, зміцнення здоров'я і розвиток потенціалу населення на

місцевому рівні [4].

Назріла необхідність вже сьогодні здійснювати практичні кроки для підготовки нової генерації фахівців, здатних виконувати свої професійні функції на рівні європейських стандартів. Тому очевидна потреба вдосконалення підготовки медичних сестер відповідно до світового досвіду [5].

Розвиток вищої освіти в Україні потребує підготовку медичної сестри як особистості, котра здатна до професійного становлення компетентного фахівця, готова адекватно сприймати фахові інновації, успішно вирішувати виробничі проблеми та труднощі на належному професійному рівні. Вагомою особливістю сучасної медсестринської освіти є зміна поглядів на сутність професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах. Акцент у навчанні зміщується в бік формування професійної компетентності майбутніх медичних сестер, що передбачає не лише опанування студентами необхідних знань, умінь, навичок, а й планомірний процес формування мотивації до професійного зростання і таких професійних якостей особистості, як: толерантність, емпатія, рефлексія, комунікабельність та ін.

У структурі професійної підготовки медичного працівника науковці виокремлюють сукупність п'яти рівнів, в яку входять психофізіологічні особливості особистості, соціальна характеристика її статусу, культурний рівень, мовна компетенція і прагматика особистості [6].

Концептуальні основи щодо реалізації компетентнісного підходу в умовах формування глобального інноваційного суспільства із збереженням досягнень та традицій національної вищої освіти, врахуванням державного стандарту і складових галузевої компоненти державних стандартів вищої освіти, регіональних особливостей при підготовці фахівців із впровадженням ступеневої структури освіти закладені в положеннях Сорбонської, Болонської декларацій, Лісабонської угоди, Берлінського, Бергєнського, Лондонського, Празького, Льовенського комюніке Європейської Комісії.

Компетентнісний підхід в системі вищої та загальної середньої освіти є предметом наукового дослідження вітчизняних науковців – І. Драча, І. Бабина, П. Бачинського, Н. Бібік, Г. Гавришак, І. Гудзик, Н. Дворнікової, Я. Кодлюк, О. Локшиної, С. Ніколаєнко, О. Овчарук, Л. Пильгун, О. Пометун, І. Родигіна, К. Савченко, О. Садівник, Л. Сень, С. Сисоєвої, О. Ситник, Т. Смагіної, Г. Терещук, С. Трубаچهвої, Н. Фоменко та ін.

Як методологічна основа забезпечення цілей, змісту і якості вищої освіти компетентнісний підхід розглядається значною частиною зарубіжних дослідників, серед яких найбільш відомі Дж. Равен, Дж. Боуден, С. Маслач, М. Лейтер, Е. Шорт, Е. Тоффлер, Р. Уайт, А. Бермус, Р. Хайгерті, А. Мейхью та ін.

Компетентнісно-орієнтована освіта як складна, багатоаспектна проблема, що розглядається переважно крізь призму ключових понять і механізмів, упроваджуваних у теорію і практику освіти, у т.ч. вищої школи, постійно оновлюється і досліджується. Такі дослідження різнопланові.

Наш заклад брав участь у реалізації проекту Erasmus + під назвою "Health Care Europe – HCEU" ("Європа медична"), направленою на сприяння мобільності фахівців охорони здоров'я, покращення ринку праці в цій галузі, подолання невідповідностей у рівні підготовки та дефіциту медичних послуг.

В рамках роботи авторами проекту була розроблена транснаціональна

матриця компетентностей для галузі “Професійний медичний догляд”, що поєднує такі професійні галузі, як “Медсестринство” та “Догляд за людьми похилого віку”, і відображає компетентності, необхідні медсестрам.

В рамках проекту НСЕУ також розроблялись профілі національних кваліфікацій. Ці профілі відображають кваліфікацію на основі низки тверджень – етапів формування компетентності, які досягаються випускниками після завершення навчання у відповідних навчальних закладах. Робився акцент на моменті завершення формального навчання. Таким чином, ключовим моментом опитування є визначення того, що можна очікувати від випускника, коли він розпочинає свою роботу в конкретному медичному закладі.

Отримані дані частково представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Відносна кількість(%) опитуваних, що мають відповідні знання та рівні / етапи розвитку окремих компетентностей

<i>Рівень / етап розвитку компетентності</i>	<i>Опис рівня / етапу розвитку компетентності</i>	<i>ЗНАННЯ</i>	<i>ВМІННЯ ТА НАВИЧКИ</i>
<i>Оцінка стану, діагностування, планування професійного догляду. (Збір інформації.)</i>			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміння допомагати здійснювати професійну оцінку стану пацієнта.	98%	
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміння керувати та контролювати процес повної оцінки професійного догляду.	54%	71%
<i>Догляд за хворими. (Базовий догляд та особиста гігієна.)</i>			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти підтримувати пацієнта/клієнта для здійснення базового догляду.	96%	
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти координувати та керувати іншими під час здійснення базового догляду у всіх випадках догляду.	78%	86%
<i>Дії з догляду за пацієнтами/клієнтами. (Участь у медичних та діагностичних процедурах.)</i>			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти: - готувати та підтримувати пацієнта/клієнта під час медичних процедур та діагностичних тестів згідно з призначенням; - допомагати у підготовці медичних приладів та матеріалів; - збирати та допомагати збирати зразки пацієнтів/клієнтів для лікування.	94%	5%
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти координувати та керувати іншими під час участі у медичних та діагностичних процедурах.	65%	76%
<i>Створення та підтримка здорового і безпечного середовища. (Гігієна.)</i>			
Початковий рівень / етап розвитку	Вміти застосовувати відповідні (визначені нормативними документами та медичним	98%	5%

<i>Рівень / етап розвитку компетентності</i>	<i>Опис рівня / етапу розвитку компетентності</i>	<i>ЗНАННЯ</i>	<i>ВМІННЯ ТА НАВИЧКИ</i>
компетентності	закладом) гігієнічні процедури та вказівки стосовно: - особистої гігієни; - робочого середовища; - медичного обладнання; - медичних відходів.		
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти: - сприяти оцінці та перегляду гігієнічних процедур та вказівок; - виконувати тести щодо гігієни.	69%	75%
Моніторинг, документування, забезпечення якості. (<i>Моніторинг та оцінка стану пацієнта/клієнта.</i>)			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти розпізнавати зміни стану пацієнта/клієнта та адекватно реагувати.	98%	10%
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти координувати та керувати іншими під час моніторингу та оцінки стану пацієнта/клієнта.	69%	43%
Комунікація та співпраця з іншими медичними працівниками. (<i>Навчати медсестринських працівників та координувати їх робочу діяльність.</i>)			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти сприяти інформуванню та здійснювати моніторинг повсякденної професійної діяльності медпрацівників (наприклад, демонстрація виконання робочих обов'язків за відсутності інструктора).	не розроблено	43%
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти: - координувати та керувати завданнями та діяльністю, яку виконують інші медпрацівники згідно з педагогічними та професійними принципами (наприклад, навчати інших як інструктор); - сприяти розробці нових стандартів догляду, вказівок та протоколів.	не розроблено	10%
Комунікація та співпраця з пацієнтами/клієнтами. (<i>Комунікація з пацієнтами/клієнтами та іншими дотичними особами.</i>)			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти будувати, підтримувати та завершувати вербальну та невербальну комунікацію з емпатією та схваленням.	не розроблено	71%
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти: - оцінювати здатність пацієнта/клієнта до когнітивної/емоційної реакції та поведінки за допомогою професійних прийомів/засобів; - використовувати професійні моделі/засоби комунікації (наприклад вимірювання, оцінка виразу обличчя, жести).	не розроблено	29%
Етична, міжкультурна, правова компетентності. (<i>Етична компетентність.</i>)			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти: - здійснювати професійний догляд на основі етичних принципів та концепцій; - розпізнавати і вирішувати етичні проблеми під час професійного догляду та відповідно реагувати на них.	не розроблено	52%

<i>Рівень / етап розвитку компетентності</i>	<i>Опис рівня / етапу розвитку компетентності</i>	<i>ЗНАННЯ</i>	<i>ВМІННЯ ТА НАВИЧКИ</i>
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти критично сприймати етичні проблеми, а також підтримувати та спрямовувати інших у етичному прийнятті рішень.	не розроблено	48%
Постійний професійний розвиток. (Визначення та вирішення потреб професійного розвитку.)			
Початковий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти критично оцінювати власні компетентності та виявляти потреби у професійному розвитку.	не розроблено	33%
Кінцевий рівень / етап розвитку компетентності	Вміти виявляти потреби у навчанні інших представників медсестринського персоналу та підтримувати їх у професійному розвитку.	не розроблено	14%

*Оцінка етапів розвитку компетентності (ЕРК) (ВМІННЯ ТА НАВИЧКИ): >75% – високий рівень; 50%><75% – середній рівень; 25%><50% – рівень нижче середнього; <25% – низький рівень.

Оцінка досягнення навчальної цілі (ЗНАННЯ): >80% – добре; <80% – задовільно.

Отже, після завершення навчання у відповідних навчальних закладах медсестри, за їх оцінкою, лише частково набувають достатнього рівня/етапу розвитку окремих компетентностей (високий рівень відзначається з таких наскрізних галузей компетентностей, як догляд за хворими та створення і підтримка здорового і безпечного середовища).

Має місце дисбаланс оцінки опитуваних між отриманими знаннями та вміннями і навичками, що потребує поліпшення ефективності навчального процесу при підготовці медичних працівників. Все це вказує на значимість як теоретичної так і практичної підготовки майбутніх фахівців з медсестринства в вищих навчальних закладах.

Отримані результати дали можливість чіткого визначення пріоритетних напрямків підготовки студентів-медиків для формування їх професійної компетентності. Адже визначені низькі рівні готовності молодих фахівців з таких наскрізних галузей компетентностей як моніторинг, документування, забезпечення якості медичних послуг; комунікація та співпраця з іншими медичними працівниками; комунікація та співпраця з пацієнтами/клієнтами; етична, міжкультурна, правова компетентності; постійний професійний розвиток.

Таким чином, формування професійної компетентності майбутнього фахівця з медсестринства здійснюється через зміст освіти, що містить у собі не тільки перелік навчальних предметів, але й професійні навички й уміння, які формуються в процесі оволодіння предметом.

У процесі теоретичного і практичного навчання у майбутнього медичного працівника середньої ланки формуються необхідні професійні якості, знання, уміння, необхідні для того, щоб бути конкурентоспроможним на професійній ниві, здатними практично вирішувати життєві й професійні проблеми.

Всі позитивні напрацювання закордонного досвіду медичної освіти необхідно використовувати під час організації неперервної професійної освіти, планування освітніх реформ і орієнтуватися на них при розробці нових навчальних планів і програм.

Використана література:

1. Лисенко І. Ю., Ласиця Т. С., Рубан О. Є. Формування медсестринської компетентності з позицій якості освіти. *Медсестринство*. № 3. 2012. С. 12-14.

2. Радзівська І. В., Джулай О. С. Комплексний підхід до формування професійної компетентності майбутніх медичних фахівців. *Вісник Черкаського університету*. № 19. 2012. С. 76-81.
3. Губенко І. Я., Бразалій Л. П., Шевченко О. І. Розвиток наукових досліджень в медсестринстві як основа вдосконалення сестринської допомоги. *Головна медична сестра*. 2009. № 8. С. 59-61.
4. WHO/Europa. Publikationen. Erklarung von Munchen – Pflegende und Hebammen – ein Plus fur Gesundheit [Elektronische Ressource]. Zugriffsart: <http://www.euro.who.int/de/publications/policy-documents/munichdeclaration-nurses-and-midwives-a-force-for-health>
5. Білик Л. В., Нечеглод Л. М. Актуальні питання розвитку медичної освіти в Україні. *Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи*. Житомир : Полісся, 2011. С. 21-22.
6. Супрун Л. М. Психологічний аналіз готовності медсестер до професійної діяльності : автореф. дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2004. 18 с.

References:

- [1] Lysenko I. Yu., Lasysia T. S., Ruban O. Ye. (2012). Formuvannya medsestrynskoi kompetentnosti z pozytsii yakosti osvity. *Medsestrynstvo*. № 3. S. 12-14.
- [2] Radziivska I. V., Dzhulai O. S. (2012). Kompleksnyi pidkhid do formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnix medychnykh fakhivtsiv. *Visnyk Cherkaskoho universytetu*. № 19. S. 76-81.
- [3] Hubenko I. Ya., Brazalii L. P., Shevchenko O. I. (2009). Rozvytok naukovykh doslidzhen v medsestrynstvi yak osnova vdoskonalennia sestrynskoi dopomohy. *Holovna medychna sestra*. № 8. S. 59-61.
- [4] WHO/Europa. Publikationen. Erklarung von Munchen – Pflegende und Hebammen – ein Plus fur Gesundheit [Elektronische Ressource]. Zugriffsart: <http://www.euro.who.int/de/publications/policy-documents/munichdeclaration-nurses-and-midwives-a-force-for-health>
- [5] Bilyk L. V., Nechehlo L. M. (2011). Aktualni pytannia rozvytku medychnoi osvity v Ukraini. *Vyshcha osvita v medsestrynstvi: problemy i perspektyvy*. Zhytomyr : Polissia. S. 21-22.
- [6] Suprun L. M. (2004). Psykholohichniy analiz hotovnosti medsester do profesiinoi dialnosti : avtoref. dys. ... kand. psykhol. nauk. Kyiv. 18 s.

МХИТАРЯН Л. С., МАНЖУЛОВСКИЙ В. М., ПЛОТНИКОВ Е. О., ПЕТРЮК С. Е. Повышение уровня профессиональной компетентности средних медицинских работников в учреждениях образования.

Современные тенденции общественного развития Украины требуют перехода высшего медсестринского образования к новой концепции подготовки будущих специалистов. Основой совершенствования является повышение качества образования, рост социального статуса медицинских сестер, интенсификация научных исследований, использование международного опыта. Сфера профессиональной компетентности средних медицинских работников постепенно расширяется. Поэтому очевидна необходимость совершенствования подготовки медицинских сестер в соответствии с мировым опытом. Медсестринство должно быть научной специальностью, а медицинская сестра – высококачественным профессионалом с отличными научными знаниями и практическими привычками

При реализации проекта Erasmus + под названием “Health Care Europe – HCEU” (“Европа медицинская”) определяли уровни компетентности, которые достигаются средними медработниками после завершения обучения. При этом медсестры, по их оценке, только частично приобретают достаточный уровень/этап развития отдельных компетенций. Имеет место дисбаланс оценки опрашиваемых между полученными знаниями и умениями, навыками, что свидетельствует о необходимости улучшения эффективности учебного процесса при подготовке медицинских работников. Определены низкие уровни готовности молодых специалистов по таким сквозным отраслям компетенций как мониторинг, документирование, обеспечение качества медицинских услуг; коммуникации и сотрудничества с другими медицинскими работниками, с пациентами; этическая, межкультурная, правовая компетентности; постоянное профессиональное развитие. Полученные результаты позволили определить приоритетные направления подготовки студентов-медиков для формирования у них профессиональной компетентности.

Ключевые слова: высшее медсестринское образование; профессиональная компетентность; уровни готовности; направления подготовки.

MHITARYAN L. S., MANZULOVSKIY V. M., PLOTNIKOV E. O. PETRYUK S. E. Improving the level of professional competence of medium medical workers in educational institutions.

Current trends in the social development of Ukraine require the transition of higher nursing education to a new concept of training future specialists. The basis for improvement is the improvement of the quality of education, the growth of the social status of nurses, the intensification of scientific research, the use of international experience. The sphere of professional competence of nurses is gradually expanding. Therefore, the need to improve the training of nurses in accordance with international experience is obvious. Nursing should be a scientific specialty, and a nurse should be a high-quality professional with excellent scientific knowledge and practical skills.

During the implementation of the Erasmus + project, the "Health Care Europe – HCEU" ("Europe Medical") project defined the levels of competence that are achieved by average health workers after completion of training. At the same time, nurses, by their assessment, only partially acquire an adequate level /stage of development of individual competencies. There is an imbalance in the evaluation of the respondents between the knowledge and skills acquired. This indicates the need to improve the efficiency of the educational process in the training of medical workers. Low levels of readiness of young specialists in cross-cutting areas of competence are identified: monitoring, documentation, quality assurance of medical services; communication and collaboration with other medical professionals, with patients; ethical, intercultural, legal competence; continuous professional development. The results obtained allowed to determine the priority areas of training of medical students.

Keywords: higher nursing education; professional competence; readiness levels; training directions.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-143.2019.17>

УДК 378(09)

ORCID 0000-0003-3266-5798

Нагрибельний Я. А.

ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ" В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті на основі студіювання спеціальної літератури виокремлено тенденції у формуванні змісту навчальної дисципліни "Історія педагогіки" в сучасних закладах вищої педагогічної освіти: відсутність однастайності між закладами вищої освіти щодо кількості годин, відведених на опанування дисципліни, що зумовлено автономією закладів вищої освіти та самостійним укладанням викладачами робочих програм навчальної дисципліни; уведення до змісту навчальної дисципліни праць педагогів, які з певних ідеологічних причин тривалий час були невідомі широкому загалу; розроблення змісту підручників і посібників на засадах культурологічного та діяльнісного підходів, що уможливорює розгляд історії педагогіки як діалогу педагогічних культур; репрезентування змісту навчальної дисципліни на основі хронологічно-тематичного підходу; інтегрування змісту дисциплін "Педагогіка/Історія педагогіки"; синхронний розгляд теорії і практики навчання та виховання в різних країнах у різні історичні епохи.